

ENNEN TUKIHAKUA

JAANA KANKAANPÄÄ

TOIVON TILA

Monipuolinen maatilayritys

Peltoa 80 hehtaaria, josta 45 omaa. Lohkot eivät rajoitu vesistöön, yksi pohjavesialue. Maalaji pääasiassa hietasavea. **Siemenviljaa, suunnitelmissa** lisätä erikoiskasveja. **Tällä satokaudella** pelloilla kauraa 22 ha, hernettä 12 ha, kevätvehnää 12 ha, syysvehnää 11 ha (kylvetty viime syksynä), syysrapsia 13 ha (kylvetty viime syksynä), kuminaa (ala päätetään myöhemmin keväällä). Loput suojavyöhykenurmia. **Vilja myydään** läheisille siemenpakkamolalle ja öljykasvipuristamolalle. **Ei ota** vastaa lantaa. **Isännän kotitila**, sukupolvenvaihdos tehty vuonna 1996 **Lisäksi myy** polttopuita, villaisia ja kierrätyskennäisiä käyttö- sekä sisustustuotteita. **Vuokraa sauna-**, majoitus- ja kokonutimistiloja. **Järjestää käsityökurseja** ja ohjattuja lasten syntymäpäiviä. Lisäksi tarjotaan sisustusapua.

Kasvusto on mahtavassa kunnossa, kehuu salolainen kasvinviljelijä Olli-Pekka Ruponen syysrapsejaan. Tilan pelloista 60 prosenttia on talven yli kasvipeitteisiä.

Huonosti satoa tuottavat lohkot nurmiksi

Varsinaisuusomalainen viljatilalla valitsee ympäristökorvausjärjestelmässä suojavyöhykenurmet, kerääjäkasvit ja 60 prosentin talviaikaisen kasvipeitteisyyden.

SALO (MT)

Sadontuottokyvyltään huonot lohkot kannattaa laittaa suojavyöhykenurmiksi tai luonnonhoitopelloiksi, koska niiden viljelykustannukset eivät kata tuottoja, sanoo salolainen kasvinviljelytilan isäntä **Olli-Pekka Ruponen** Toivon tilalta. "Huippulohkoilta otetaan sitten kaikki irti."

Ruponen aikoo panostaa tilallaan entistä enemmän erikoiskasvien viljelyyn. "Rehuviljaa ei tuoteta kuin silloin, kun sitä tulee olosuhteiden pakosta."

Suojavyöhykenurmia jo 15 vuotta

Toivon tilalla on ollut suojavyöhykenurmia 15 vuotta. Viljelyssä olevista 80 hehtaaria kymmenkunta on luonnonhoitopeltoja ja suojavyöhykenurmia. Tällä ohjelmakaudella suojavyöhykkeiden osuutta on 80 prosenttia, mutta siihen ei taideta vielä ensi talvena päästä.

Suojavyöhykesuojitusten ansiosta aikanaan "silputut" peruslohkot voi yhdistää ja niistä voi muodostaa vapaammin suojavyöhykkeitä, isäntä sanoo.

Suojavyöhykkeillä kasvaa nur-

mikasveja kuten timoteitä ja nataa. Tänä vuonna sekaan saa kylvää 20 prosenttia typensitojakasveja, joten ne saattaisivat kiinnostaa, Ruponen tuumii.

Toisaalta, jos nurmi ei päädy rehuksi, esimerkiksi apiloiden viljely ei juuri maksa vaivaa. Lopputuote onkin suojavyöhykkeiden ongelma, jolle ei tahdo löytyä mielekästä käyttöä.

"Antaisin mielelläni heinät vaikka kyläkoululle tai vastaavalle energiakäyttöön. Alueen energiaosajille tässä on näytön paikka. Salon seudulle pitäisi saada heinille sopiva poltto- tai biokaasukattila, sillä raaka-ainetta tulee lähivuosina paljon."

Tavoitteena 80 prosentin kasvipeitteisyys

Toivon tilan pelloista 60 prosenttia on talven yli kasvipeitteisiä. Tavoitteena on 80 prosenttia, mutta siihen ei taideta vielä ensi talvena päästä.

Tänä kesänä kumina tulee mukaan viljelykiertoon, mikä vaikuttaa kasvipeitteisen pellon määrään. Ruposen mukaan monet tilat

pääsevät 60 prosenttiin jopa helposti kevennetyn muokkauksen ja syyskasvien ansiosta. Siemenviljelytiloilla voi tehdä tiukkaa, koska pelot pitää kytää usein jäännös-tilan takia.

Suorakylvötiloille 80 prosentin-kaan saavuttaminen ei ole vaikeaa.

Kerääjäkasvit maan rakenteen kohentajia

Ruposesta kerääjäkasveihin kannattaa tarttua nyt, sillä tukirahojia tuskin on viiden vuoden kuluttua ohjelmakauden päättyessä jäljellä.

Ympäristöäkään ei pidä unohtaa.

"Mitä enemmän asiaan perehtyy, sitä tärkeämmäksi pellostä ja ympäristöstä huolehtiminen nousee. Kerääjäkasvit kohentavat maan rakennetta ja kasvista riippuen sitovat maaperään typpeä tai estävät valumia."

Ruponen kertoo valinneensa tämän vuoden kerääjäkasvit kokeilemisen opastusta kuunnellen.

Nurmi- ja raaka-ainetta kylvetään pääkasvin eli kevätvehnän, kauran ja mahdollisesti herneen alle, ehkä orasvaiheessa.

Valintojen tärkein peruste on, että kasvusto peittää, tuottaa typpeä ja kasvit täyttävät tukiehdot.

"Ei saa kasvaa liian pitkiksi, jolloin ne varjostavat varsinaista viljelykasvia ja menevät lakoon."

Kerääjäkasvilohkoilta tavoitellaan noin 5 000 kilon hehtaarisatua, Ruponen sanoo.

MAIJA ALA-SIURUA

"Efa-ala ei kohenna ympäristön tilaa"

Salolainen kasvinviljelytilan isäntä **Olli-Pekka Ruposesta** ei tyrmää uutta ympäristökorvausta.

Esimerkiksi maanäytteiden ottoa koskeva byrokratia helpottuu, satotasokorjaukset järjestyvät ja syysöljykasvien viljely mahdollistuu.

Kiitosta saa myös Neuvo 2020 -neuvontajärjestelmä, jota Ruponen kannustaa viljelijöitä käyttämään heti ohjelmakauden alussa.

Peltomaan laatutestin itsearviointilomake tuntuu monesta pakkopullalta. Ruposen mielestä on vain hyvä, että viljelijöitä herätellään ajattelemaan maan rakennetta.

"Herättelyn ansiosta edes osa alkaa pohtia asioita ja heistä jokunen vie pohdinnat käytäntöön."

"Ainakaan MTK:n ei pitäisi parvata vaan kannustaa ja herätellä väistämättömästi tulevaan, kuten yhdistelmäkasvinsuojeluun (IPM)."

Byrokratiaa ympäristökorvaus tarjoilee liian kanssa, mutta on sentään siedettävällä tasolla, Ruponen sanoo.

Viherryttämisen alarajat liian matalat

Ruposen mukaan todelliset ongelmat tulevat capin puolelta.

"Esimerkiksi monipuolistami-

sen alarajat ovat liian matalat, mikä on turhaa piperrystä. Viherryttäminen on suunniteltu muualle kuin meille. Suomessa monimuotoisuutta riittää joka puskassa ja pientareella."

Viherryttämisen efa-ala saattaa isännän kulmat kurttuun.

"Se ärsyttää ja sotkee viljelijöiden ajatuksia, häiritsee ympäristökorvauksen toimenpiteiden valitsemista ja siihen liittyy valtava sanktorisori."

Ruposesta viherryttäminen ei kohenna ympäristön tilaa kuin joissain harvoissa tapauksissa. 90 prosentille tiloista efasta on ainostaan haittaa.

Efa-alarajaus on Ruposesta käsittelemätön ja korvauksen saavat myös tilat, jotka vapautuivat velvoitteista.

Tiloilla, joilla ympäristöasiat ovat jo kunnossa, efa-ala toimii ympäristökorvauksen leikkurina.

"Korvauksen määrä laskee. Suunnittelussa pitää nähdä entistä enemmän vaivaa, jotta pääsee edellisen järjestelmän suuruisiin tuihin."

Yhden myönteisen puolen Ruponen efasta löytää. Se lisää herneen ja härkäpavun suosiota, mikä on erittäin tervetullutta.

MAIJA ALA-SIURUA

» Mitä enemmän asiaan perehtyy, sitä tärkeämmäksi pellostä ja ympäristöstä huolehtiminen nousee. «

OLLI-PEKKA RUPONEN

YMPÄRISTÖKORVAUS

Uudessa järjestelmässä hyvää ja huonoa

Plussat ja miinukset varsinaisuusomaisen viljelijän kannalta:

Plussat:

++ Syysrapsin kasvipeitteisyys ja syyslannoitus

++ Suojavyöhyketuki ja sen ehtojen helpottuminen

+ Lannoituksen satotasokorjaukset ja ehtojen helpottuminen

++ Neuvontatuki

+ Kasvipeitteisyystuki paranee

+ Maanäytevaatimukset järjestyvät

+ Kerääjäkasvituki

+ kosteikkojen ja monimuotoisuuskohteiden tukiehtojen huomattava paraneminen

+ Investointituet ympäristöinvestointeihin, esimerkiksi etäsäiliöt

Miinukset:

-- Efa-ala sotkee ympäristökorvausta

- Tukitaso laskee tiloilla, joilla asiat hoidetaan jo nyt hyvin

- Byrokratia lisääntyy

- Viherlannoitusnurmen tukitaso

NÄKÖKULMA

KIMMO HÄRJÄMÄKI

Uudella ohjelmakaudella erilaiset kasvipeitteisyydet ovat keskeisessä roolissa. Valta-kunnallisesti arvokkaille perinnebiotoopeille olisi hakijalle tarjolla korotettu tukitaso, 600 euroa hehtaarille vuodessa.

Viljelijä valintojen viidakossa

Laskimen näppäimet sauhuavat maatalousyrittäjien käsissä tänä keväänä. Kysymyksiä viljee mielissä. Mikä on järkevintä ja taloudellisesti kannattavinta omalla tilalla? Pystynkö rakentamaan järkevien toimenpiteiden kuvion? Kykenkö sitoutumaan ympäristökorvausjärjestelmään?

Ohjelmakausi on uusi, mutta toimenpiteiden termit tuttuja. On talviaikaista kasvipeitteisyyttä, ravinteiden tasapainoista käyttöä, suojavyöhykkeitä ja kosteikkosopimuksia.

Muutoksiakin on tullut.

Prosenttiosuusia eri vaihtoehtojen kohdalla joutuu miettimään huolella. Korvausosat ja talviaikaisen kasvipeitteisyyden tai luonnonhoitopeltojen enimmäismäärät vaihtelevat sen mukaan sijaitseeko tila kohdentamisalueella ja miten paljon kyseistä toimenpidettä tilalla saa – tai pystyy – tekemään.

Monilla tiloilla päähkäillään muuttuneiden lannoitustaulukoiden ja lannankäyttövaatimusten kanssa: mietitään löytyykö ympäristökorvausten lohkokohtaisista toimituksista omalle tilalle sopivia vai onko edullisempää jättäytyä pois.

On syytä huomata, että toimenpiteiden valikoimassa on tarjolla kannustaviakin vaihtoehtoja. Niitä oikein yhdistelemällä sitoutuminen usein kannattaa.

Hyviä esimerkkejä korvausjärjestelmän toimenpiteiden pitkäjänteisyydestä ovat kerääjäkasvi- ja luonnonhoitopeltotoimenpiteet. Ne edistävät myös kestäväää ja ympäristöön huomioivaa maataloustuotantoa.

Kerääjäkasvitoimenpide on satsaus tulevaisuuteen ja parantaa peltomaittemme kuntoa. Esimerkiksi vuosia nurmettomalla viljelykierrolla on kasvinviljelytilan kannattaisi valita kerääjäkasvitoimenpide, jotta peltomaahan saadaan paljon kaivattua vihermassaa sitomaan ravinteita ja tuottamaan humusta.

Laimea kompromissi

Hallitusohjelman oli kirjattu tavoitteeksi toimenpiteiden tavoitteellisempi kohdentaminen ja vaikuttavuus. Se, miten uudella ohjelmakaudella onnistutaan, riippuu muustakin kuin ympäristökorvauksista.

Korvaukset ovat tiloille tärkeä osa elinkeinon kannattavuutta nykyisessä, vaikkeissa markkina- ja taloustilanteessa.

Ympäristökorvauksille pitää saada vastinetta ja tulotuolliset elementit tulee karsia pois ympäristökorvausohjelmasta.

Joillakin tiloilla korvaussummat vähenevät. Ne, jotka pystyvät erikoistumaan ja keräämään kestävään maataloustuotantoon liittyen optimaaliset toimenpiteet, pärjäävät jatkossakin.

Ympäristökorvausjärjestelmän valmistelua ja toimeenpanoa läheltä seuranneena olen sitä mieltä, että laajan valmisteluprosessin tuloksena syntyi laimea kompromissi.

Toimenpiteiden kohdentaminen vaikuttaa vuoden, ympäristön hyvinvoinnin tai tuotantosuuntakohtaisten eroavuuksien perusteella on jäänyt kompromissien jalkoihin.

Syylisiä on turha hakea. Pitää mennä eteenpäin.

Ohjelmakaudella kannattaa hyödyntää kaikki olemassa olevat neuvontaresurssit, etenkin Neuvo 2020 -järjestelmän kautta.

Ympäristösopimuksilla kosteikkoja Jos vaihtoehdot ympäristökorvausjärjestelmän puolella vähenevät, kannattaa hyödyntää ympäristösopimuksia kosteikoille ja perinnebiotoopeille. Sopimusehdot ja korvausosat ovat aiempaa ohjelmakautta selkeämmät ja paremmat.

Näillä kohteilla on myös parhaat mahdollisuudet yhteistyöhön. Metsästyseurat ja viljelijät voivat tehdä riistanhoidollista yhteistyötä.

Hoitamalla reunavyöhykkeitä ja perustamalla pölyttäjä- ja riistaelinympäristöjä pellonkin puolelle luodaan viljelylle paremmat puskurit ulkoisia muutoksia vastaan.

Pitkäjänteisyyttä peliin

Tuotantoa pitää pystyä suunnittelemaan ohjelmakaudet ylittävillä aikajäniteillä.

Suomessa ohjelmat on laadittu liikaa valvonnan näkökulmasta, vaikka laajaa sidosryhmäjoukkoa onkin kuultu.

Jatkossa pitää olla pysyvämpiä toimenpiteitä, joissa palkitaan toteutuneiden tulosten perusteella.

Ympäristökorvauksia maksetaan toimenpiteistä, joista ympäristö hyötyy ja jotka edistävät viljelymaitten kuntoa niin, että niillä voi viljellä tulevaisuudessakin.

Seuraava ohjelmakausi alkaa vuonna 2020. Siihen mennessä pitää olla selvää, millaisia korvausmahdollisuuksia on tarjolla maatalouden tuottamille ekosysteempipalveluille.

KIMMO HÄRJÄMÄKI

Kirjoittaja toimii Luonnon- ja riistanhoitosäätiössä projektipäällikkönä Järki-hankkeessa, joka on yhteishanke Elävä Itämeri-säätiön (BSAG) kanssa.